

AZ EURÓPÁN KÍVÜLI VILÁG

1. Az újkori gyarmatosítás: világpiac létrejötte
 - a gyarmatosítók az alávetett területeket bekapcsolták a világgazdaságba
 - CENTRUM: ANGLIA, majd USA
 - Tőkefelhalmozás
 - Szabad verseny
 - Ipari fejlődés
 - PERIFÉRIA: gyarmatok+K-K-Eur
 - Nyersanyag-és élelmiszerszállító
 - Piac-és erőforrás
 - Manufaktúraipar tönkremegy
2. Nagy- Britannia térnyerésének okai:
 - külpolitikai: a kontinentális zárlat következtében a versenytársai (franciák, hollandok, spanyolok) kiszorultak a világtengerekről
 - napóleoni háborúk után területi nyereségek: - bécsi kongresszus: megkapja: India (franciáktól), Jóreménység-fok, Fokföld (hollandoktól), Málta
 - belső ok: ipari forr. Következésképpen az angol ipar képes még a fejlett kézműiparral rendelkező területeket is kiaknázni gazdaságilag – köv.: a gyarmatok nyersanyagszállítók és felvevőpiacok lettek!
 - népességnövekedés: az anyaországból kivándorlás a gyarmatokra – 1807. rabszolgakeresk. vége – 1833. a Brit Birodalomban megszüntetik a rabszolgaságot.
3. India: brit térnyerés
 - franciáktól elveszik a területeket
 - hollandoktól: Ceylont
 - kihasználják a hindu-mohamedán ellentéteket
 - az olcsó angol textília tönkreteszi az indiai kézművesipart
 - az indiai gyapottermelés növekedése – köv.: éhínség fenyeget
 - a magas adók+ monopóliumok (só, ópium) fokozzák a nyomort
4. Latin-Amerika
 - spanyol, portugál gyarmatosítás
 - XVIII.sz.: népességnövekedés (15 mill-ra, másfélszeresére nő a lakosság száma)
 - Társ. Élén: kreolok, ültetvényesek – elzárkóztak az anyaországtól+ az alávetettektől is
 - Tarka etnikai összetétel – meszticizálódás
 - Függetlenségi harc: kis létszámú vezetőréteg, katonatisztek – a felvilágosodás hívei (Simon Bolivar, San Martin) – függetlenség kivívása
 - Nincs szilárd politikai vezetőréteg - puccsok
 - Monroe-elv: "Amerika az amerikaiaké", - Monroe, az USA elnöke 1823-ban hirdette meg, azzal a céllal, hogy Spanyolország ne avatkozzon be a dél-amerikai függetlenségi háborúkba.
 - Ültetvényes gazdálkodás: köv: nincs iparosodás
5. Afrika
 - csak a partvidéket gyarmatosítják kezdetben
 - rabszolga-kereskedelem
 - Dél-Afrika: Anglia (Fokföld)
 - Algéria: FRO
 - Egyiptom: Mohamed Ali
6. Kína, Japán: elzárkózás politikája

- de: 1840-42. 1. ópiumháború következménye:
- 1842. nankingi egyezmény: hadisarc fizetése,
- Honkong átadása a briteknek
- + 5 kikötő megnyitása